

LBRIS

We know
books

Călător pe mapamond

Amsterdam

Cuprins

I amsterdam!	5
Introducere	6
Repere istorice	8
Cele mai frumoase 10 atracții turistice din Amsterdam	12
Cele mai interesante 10 experiențe amsterdameze	16
Oude Zijde (Orașul Vechi) și Nieuwe Zijde (Orașul Nou)	21
Grachtengordel-West și Jordaan	53
Grachtengordel-Zuid	75
Grachtengordel-Oost	91
Plantage, Oosterdok și Oosterpark	107
Museumkwartier și De Pijp	127
Excursii în împrejurimi	145
Recomandări	151
Informații utile	163
Index	172

I amsterdam

Introducere	6
Repere istorice	8
Cele mai frumoase 10 atracții turistice din Amsterdam	12
Cele mai interesante 10 experiențe amsterdameze	16

Introducere

Întreaga lume este construită în jurul Amsterdamului, declama cu mândrie poetul Joost van den Vondel în secolul al XVII-lea, Secolul de Aur, care i-a adus orașului o dezvoltare și o prosperitate inegalabile de atunci încolo. Trei secole mai târziu, în romanul *Căderea*, Albert Camus compara imaginea seriei de canale concentrice care înconjoară centrul Amsterdamului cu cercurile Infernului lui Dante, ultimul dintre acestea constituindu-l Cartierul Felinarelor Roșii. Această contradicție a felului în care este perceput a supraviețuit până în zilele noastre, Amsterdamul lăsând deseori impresia că înglobează două orașe, cum nu se poate mai diferite, într-unul singur. Cert este că de la o mare putere maritimă și colonială, cu legături comerciale în toate colțurile lumii, Olanda a sfârșit în punctul de pământ al tuturor posibilităților și libertăților, unde aproape orice este permis. Legalizarea prostituției și a consumului de droguri ușoare, la sfârșitul secolului al XX-lea, a făcut din capitala

Regatului Țărilor de Jos cel mai liber oraș european, aclamat pentru curajul cu care s-a dezbărat de prejudecăți, încurajând încercarea lucrurilor interzise cu fățarnicie până atunci și a experiențelor noi.

Cele 165 de canale care s-au păstrat, cu o lungime totală de 100 km, și cele 1.200 de poduri i-au adus Amsterdamului renumele de Veneția Nordului. Aici, la confluența râurilor IJ și Amstel, la altitudinea de 5,5 m sub nivelul mării, pământul este extrem de prețios. Tocmai pentru a asana această zonă mlăștinoasă au fost amenajate canalele, ceea ce a dus la atipica structură circular-concentrică a orașului, segmentat, oricât de ciudat ar părea, în 90 de insule. Pentru a-l proteja de o eventuală creștere a nivelului apelor mării a fost înconjurat, pe o lungime de 135 km, de fortificații, incluse în Patrimoniul Mondial UNESCO. Din 2010, și Grachtengordel (Inelul Canalelor), rețeaua de canale din secolul al XVII-lea care delimitează centrul vechi, a devenit monument UNESCO, alături de cartierul Jordaan.

LBRIS

La o simplă plimbare prin centru vă va fi mai mult decât evident că orașul este împânzit de tot atâtea canale câte străzi și că bicicletele și ambarcațiunile sunt cele mai pitorești mijloace de transport. Ideal ar fi deci să-l explorați pe bicicletă sau pe hidrobicicletă și să vă alăturați localnicilor în cursa lor nebunească prin oraș, descoperindu-l stradă cu stradă și canal cu canal. Admirați, pe malurile canalelor, șirurile de locuințe aristocratice din secolul al XVII-lea, ale căror fațade austere, înalte și extrem de înguste, nu lasă să se bănuiască opulența interioarelor și frumusețea grădinilor, pe care le puteți admira cu prilejul Zilei Grădinilor Deschise (► 159), din al treilea weekend al lunii iunie. Într-un oraș în care pământul era foarte scump, iar casele erau impozitate în funcție de fațadă, fiecare se străduia să construiască pe parcele cât mai înguste, luxul reflectându-se mai degrabă în interior decât la exterior. Admirați arhitectura Epocii de Aur și învățați să descifrați simbolurile și poveștile medievale concentrate în *gevelstenen* (► 43-44), plăcile din piatră instalate pe fațadele caselor pentru a servi la identificarea lor.

Amsterdamul este probabil orașul european cu cel mai mare număr de muzee pe metru pătrat, de la venerabilele Rijksmuseum și Van Gogh Museum la mai neconvenționalele muzee ale sexului și drogurilor și de la tulburătoarele Anne Frank Huis și Rembrandthuis la cele dedicate pisicilor, poșetelor, diamantelor, Bibliilor, lălelelor și câtor și mai câtor

We know books

lucruri... Aceste atracții concurează cu numeroasele și îndrăznețele opere de artă din spațiul public, de la un monument dedicat prostituției, amplasat în vecinătatea celei mai vechi biserici, la originalele lucrări ale unui artist misterios risipite în întregul oraș, deși nimeni nu-l cunoaște pe autorul lor altfel decât sub numele de Sculptorul Anonim (► 78).

Savurați spectacolul oferit de șirurile de vitrine din Cartierul Felinarelor Roșii, bucurați-vă de atmosfera cafenelelor tradiționale *bruine kroegen* (*bruin cafés*) și a neconvenționalelor localuri *coffeeshops*, dar nu uitați că Amsterdamul înseamnă mai mult decât marijuana, prostituție și sex – aflate în topul preferințelor tinerilor teribiliști care îl iau cu asalt. Este în egală măsură orașul canalelor și al Epocii de Aur, orașul bicicletelor și al lui Van Gogh, orașul diamantelor și al legendei fotbalistice Ajax, orașul florilor și al lui Rembrandt, orașul Annei Frank și orașul dumneavoastră, al tuturor celor care ajungeți aici și sunteți invitați să îl descoperiți, să îl simțiți aidoma localnicilor și să faceți din el a doua dumneavoastră casă, fie și numai pentru câteva zile, după cum vă încurajează și logo-ul oficial I amsterdam.

Amsterdamul, în cifre

- Locuitori: 859,732 (din care 50% sunt imigranți, din 180 de țări)
- Numărul canalelor: 165
- Lungimea canalelor: 100 km
- Numărul insulelor: 90
- Numărul podurilor de peste canale: 1.200
- Numărul podurilor mobile: 60
- Numărul caselor plutitoare de pe canale: 3.000
- Numărul bicicletelor: 881.000
- Lungimea totală a pistelor pentru biciclete: 400 km

Foto: Huis aan de Drie Grachten – Casa celor trei canale (1609), situată la întretăierea canalelor Oudezijds Voorburgwal, Oudezijds Achterburgwal și Grimborgwal (► 28)

Repere istorice

Prima jumătate a secolului al XIII-lea

Un sat pescăresc, format din case de lemn, este întemeiat la gura râului Amstel (*Aemstelle*), unde exista un port natural. Cam în aceeași perioadă, Gijsbrecht van Amstel, lordul acestor pământuri, construiește, la confluența cu IJ, un castel, ale cărui ruine au fost excavate de curând. Aproximativ în punctul unde astăzi se află Piața Dam râul este îndiguit. Acest dig (*dam*) stă la baza numelui așezării, botezată *Aemstelledamme* (Barajul de pe Amstel).

1275

Contele Floris al V-lea le garantează locuitorilor Amsterdamului scutiri de taxe pentru a face comerț, printr-un document semnat la Leiden pe 27 octombrie. Aceasta este socotită data oficială a întemeierii orașului.

1300

Amsterdamul obține statutul de oraș.

secolul al XIV-lea

Orașul înflorește datorită legăturilor comerciale cu Liga Hanseatică.

1306

Este sfințită Oude Kerk, cea mai veche biserică din oraș, reconstruită ulterior din piatră.

1345

Pe 15 martie are loc Miracolul Euharistic (*Mirakel van Amsterdam*, ► 42), recunoscut oficial de către biserica romano-catolică. Pe Kalverstraat, „locul sfânt” unde s-a petrecut, este construită capela Heilige Stede, care devine loc de pelerinaj. Miracolul este celebrat în fiecare

an printr-o procesiune tăcută (*Stille Omgang* ► 158).

cca 1400

Numărul locuitorilor ajunge la cifra de 3.000.

1419

Filip al III-lea de Burgundia unifică Țările de Jos, integrându-le în regatul francez.

1452

În urma Marelui Incendiu, care a nimicuit două treimi din orașul format în mare parte din locuințe din lemn, se ia hotărârea ca pentru noile construcții să se folosească doar piatra. Cum aceste clădiri erau mai greoaie și exista riscul să se afunde în solul mălos, pentru fundațiile lor se folosesc piloni de lemn lungi, care să le susțină.

1477

În urma mariajului dintre Maria de Burgundia și arhiducele Maximilian de Austria (viitorul împărat Maximilian), Țările de Jos ajung în posesia Casei de Hamburg.

1482

Orașul este fortificat cu ziduri de apărare.

1489

Împăratul Maximilian îi acordă Amsterdamului dreptul de a adăuga coroana imperială la stema orașului.

1506

Țările de Jos sunt moștenite de nepotul lui Maximilian, Carol al V-lea (Carol Quintul), viitor împărat habsburg și rege al Spaniei. Când renunță la tron, în 1555, Carol al V-lea le lasă fiului său, Filip al II-lea al Spaniei.

A doua jumătate a secolului al XVI-lea

Ascensiunea calvinismului în Țările de Jos, ceea ce duce la conflicte cu Spania catolică. Inchiziția spaniolă îi persecută pe protestanți.

1568-1678

Războiul de Optzeci de Ani (cunoscut și ca Revolta Olandeză ori Revoluția Olandeză) dintre Cele Șaptesprezece Provinciile ale Țărilor de Jos și imperiul Spaniol duce la obținerea independenței și crearea Republicii Provinciilor Unite.

1578

În urma revoltei protestanților conduși de Willem de Orania, care preiau controlul orașului, Amsterdamul abandonează cauza regelui spaniol și, implicit, a catolicismului. Pe 26 mai 1578, consiliul orașenesc catolic și clerul catolic sunt forțați să părăsească orașul. Calvinistii impun Reforma (*Alteratie*) și iau măsuri dure împotriva catolicilor: slujbele sunt interzise, iar bisericile confiscate. Catolicii continuă însă să-și țină slujbele pe ascuns, în biserici clandestine, numite *schuilkerken*, amenajate în locuințe particulare.

Secolul al XVII-lea: Secolul de Aur

Perioada dintre 1585 și 1672 reprezintă Epoca de Aur a Țărilor de Jos, care devin o mare putere maritimă și economică și pun bazele unui adevărat imperiu colonial (*Nederlands-koloniale Rijk*), care

se va menține până în perioada imediat următoare celui de-al Doilea Război Mondial. Este epoca marilor descoperiri și expediții și a

legăturilor comerciale cu cele mai îndepărtate colțuri ale lumii (Indonezia, Africa, America de Nord, Brazilia, Marea Baltică, India, Sri Lanka etc.). Amsterdamul, cel mai important port din regat, devine unul dintre cele mai bogate orașe din lume, cunoscând o dezvoltare fără egal, sub toate aspectele. Se construiesc canale, ceea ce duce la extinderea orașului, și este încurajată dezvoltarea artelor, din această perioadă datând moștenirea lăsată de marii măestri Rembrandt van Rijn, Johannes Vermeer și Jan Steen. La începutul secolului, evreii prizonieri din Spania și Portugalia se refugiază în oraș, aducând cu ei meșteșugul șlefuirii diamantelor.

1602

Fondarea VOC – Verenigde Oost Indische Compagnie (Compania Indiilor de Est), care monopolizează comerțul dintre Europa și Asia. Poate fi considerată prima multinațională din lume. Este lichidată în 1799.

1613

Începerea lucrărilor la porțiunea vestică a canalelor Herengracht, Keizersgracht și Prinsengracht. Inelul Canalelor (Grachtengordel), care înconjoară în formă de semicerc nucleul medieval, a reprezentat

prima extindere majoră a orașului și o lucrare inginerescă fără precedent. Acest proiect a asigurat spațiu pentru noi locuințe, docuri și depozite, de care orașul, în continuă dezvoltare, avea mare nevoie.

1609

Căutând Pasajul de Nord-Vest către Asia, exploratorul englez Henry Hudson (► 30), aflat în slujba

LBRIS

We know
books

Companiei Indiilor de Est, ajunge pe Insula Manhattan, care va fi colonizată de olandezi.

În 1625, la gura râului Hudson este fondată așezarea Nieuw Amsterdam.

Insula este „achiziționată” oficial un an mai târziu de directorul general al coloniei, Peter Minuit, de la indigenii americani în schimbul sumei de 60 guldeni (monede de aur); potrivit unei legende, ea ar fi fost cumpărată pe mărgelile de sticlă, valorând echivalentul a 24 de dolari. În 1664 englezii cuceresc Nieuw Amsterdam și îl redenumesc New York.

1621

Fondarea WIC – Geoctroyeerde West-Indische Compagnie (Compania Indiilor de Vest), care a monopolizat comerțul dintre Europa și coloniile olandeze din America și Africa de Vest.

1642

Rembrandt pictează *Rondul de noapte*.

1648

În urma războiului cu Spania, Olanda obține independența.

1795

În urma Revoluției Batave, trupele franceze ocupă mare parte a teritoriului Țărilor de Jos și proclamă Republica Batavă, o republică clientelară franceză, numită după neamul germanic al batavilor,

revendicați ca strămoși de către revoluționarii olandezi. Willem al V-lea de Orania-Nassau este forțat să abdice și moare în același an.

1806

Napoleon Bonaparte îl numește pe fratele lui, Ludovic Napoleon, regele Olandei. Acesta își stabilește reședința în fosta primărie din Piața Dam și face din Amsterdam centrul noii guvernări.

1813-1814

La sfârșitul războaielor napoleonice, Willem al VI-lea de Orania se întoarce din exil, fiind încoronat, sub numele de Willem I, rege al Regatului Unit al Țărilor de Jos (înglobând Belgia și Luxemburg), un stat creat în urma Congresului de la Viena.

1876

Amsterdamul este conectat la Marea Nordului prin Noordzee Kanaal (Canalul Mării Nordului).

Sfârșitul secolului al XIX-lea

Revoluția industrială aduce o nouă epocă de aur pentru oraș, care se extinde mult dincolo de Singelgracht, prin crearea de noi cartiere muncitorești.

1890-1948

Domnia reginei Wilhelmina (1880-1962), poreclită „Regina de oțel” pentru curajul cu care a făcut față celor două războaie mondiale și crizei economice de la 1933. În 1948 a abdicat în favoarea ficei ei, Juliana, care a domnit până în 1980, când a

LBRIS

We know books

abdicat de asemenea în favoarea fiicei sale, Beatrix, care a abdicat în 2013, fiind succedată de fiul ei Willem-Alexander – primul rege în ultimii 123 de ani.

1928

Orașul găzduiește Jocurile Olimpice.

1933

Construirea barajului Afsluitdijk separă Zuiderzee (Marea Sudică) de Marea Nordului și o transformă astfel într-un lac, cunoscut ca IJsselmeer.

1940-1945

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Amsterdamul este ocupat de forțele germane.

1941

Revolta din Februarie, împotriva deportării evreilor de către nașiști.

1942-1944

Anne Frank și familia ei se ascund într-un depozit de lângă Westerkerk până sunt descoperiți de nașiști în urma unui denunț.

1944-1945

Iarna Foametei.

1947

Publicarea *Jurnalului Annei Frank*.

1949

Indonezia își câștigă independența față de Țările de Jos.

1952

Inaugurarea Canalului Amsterdam-Rin.

1964

Johann Crujff (n. 1947), socotit jucătorul european de fotbal al secolului, își face debutul în echipa Ajax Amsterdam, cu care câștigă Cupa

Europeană. A primit Balonul de Aur (Premiul Fotbalistului Anului în Europa) de trei ori, în 1971, 1973 și 1974.

1968

Deschiderea Tunelului IJ.

1976

Legalizarea drogurilor ușoare.

1980

Încoronarea reginei Beatrix, pe data de 30 aprilie. Prilejul este folosit de squatterii pentru a protesta împotriva lipsei locurilor de muncă și a locuințelor; acțiunea degenerează într-o încăierare cu forțele poliției.

1996

Se organizează primul marș Gay Pride, tradiție care continuă și în prezent, în primul weekend din luna august. Punctul culminant este Canal Pride, o paradă de-a lungul canalelor.

1999

Legalizarea prostituției.

2000

Este demarat proiectul de construire a Zuidas (Axa de Sud), un district financiar și un centru universitar care se întinde pe 670 de acri în sudul orașului. Lucrările sunt în derulare, însă 400 de companii și instituții și-au stabilit deja sediul în acest nou district, care va găzdui o universitate, precum și mai multe teatre și muzee.

2001

Se oficiază prima căsătorie între homosexuali. Până în 2004, 8% dintre căsătoriile din Olanda sunt între persoane de același sex.

2002

Căsătoria dintre prințul Willem-Alexander și Máxima Zorreguieta Cerruti.